

Hyvä työkanta - töitä osaaville

Infrarakentaminen notkahti 2019 mutta kääntyy lievään kasvuun 2020. Taso on edelleen korkea ja sekä urakoitsijoiden että suunnittelijoiden kapasiteetti on hyvin käytössä. Notkahdus aiheutui rahoituspäätösten aikataulusta sekä talonrakentamisen pohjatöiden vähenemisestä. Odotettu kasvu on seurausta mm. liikenneväylien korjausvelan lyhentämiseen osoitetusta rahoituksesta, uusista väylähankkeista, sekä tuulivoiman ja kaivosalan rakennushankkeista. Myös vesihuollossa on käynnissä suurhankkeita. Supistuvia sektoreita 2020 ovat talonrakentamisen pohjatyöt ja lentoliikenteen infrarakentaminen. (Infrasuhdanteet 2019–2020; 3.10.2019)

Sektori	Muutos 2020
Maantiet	Kasvaa
Kadut	Ennallaan
Radat	Kasvaa
Tietoliikenne	Ennallaan
Energia	Ennallaan / supistuu
Vesihuolto	Ennallaan/supistuu
Muut väylä- ja ympäristöhankkeet	Ennallaan
Kaivosten avaaminen	Kasvaa
Talonrakentamisen alueosat	Supistuu
Kiinteistöjen ulkoalueiden hoito	Ennallaan
YHTEENSÄ	Kasvaa lievästi

Infrarakentaminen on vilkasta, mutta muutamien sektoreiden lyhyt notkahdus supistaa 2019 kokonaismarkkinaa. Esimerkiksi tuulivoiman ja lentoliikenteen infran rakentaminen supistuvat 2019. Korjausvelkarahoituksen pääosan päätyminen jo 2018 ja uuden rahoituksen alkaminen vasta 2020 aiheuttavat 2019 vuodelle rata- ja tierakentamisen notkahduksen. Vesihuollon tilanne on kahtiajakoinen. Suuria investointeja on käynnissä mutta haja-asutusalueiden jätehuollon järjestämisen siirtymäkausi päättyy 2019.

Valtion ja kuntien rahoitusvaje

Valtion talouden alijäämä on supistunut viime vuosina ja julkisen sektorin velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on painunut alle 60 prosentin. Hallitusohjelmaan kirjatut menolisäykset tulevat lisäämään alijäämää. Kuntien ja kuntayhtymien talous heikkeni 2018 reilusti ja velka suhteutettuna bruttokansantuotteeseen kasvoi. Velkasuhde kasvaa edelleen 2019 ja 2020 paikallishallinnon alijäämien ja heikkenevän taloustilanteen takia.

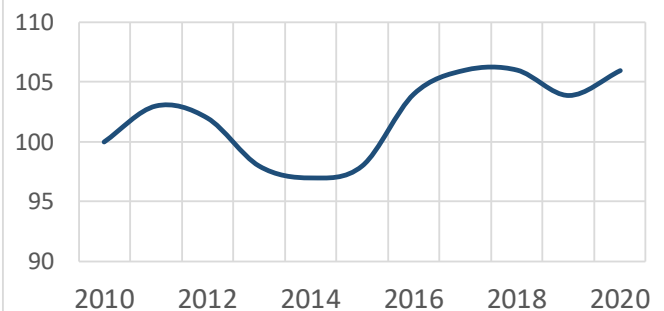
Lisäbudjetissa väylähankkeita

Valtion 2019 lisäbudjetissa rahoitusta kohdistettiin korjausvelan lyhentämiseen 40 milj.€, Kouvola-Kotka rataan 98 milj.€, Iisalmi-Ylivieska sähköistykseen 55 milj.€, Joensuun ratapihaan 74 milj.€, Hämeenkyrön ohitustiehen 64 milj.€, Vt8 Turku-Pori ohituskaistojen täydentämiseen 30 milj.€, Helsinki-Tampere radan suunnitteluun 11 milj.€ ja Oulun meriväylään 27,5 milj.€. Valtion 2020 budjetissa on perusväylänpidon rahoitusta korotettu 300 milj.€ ja yksityisteiden avustuksiin osoitettu 13 milj.€

Suuret kaupungit investoivat

Suuret kaupungit investoivat kunnallistekniikkaan vuonna 2020 hieman enemmän kuin 2019. Pääkaupunkiseudulla mm. aluerakentamiskohteet, Länsimetro ja raidejokeri sekä Tampereella raitiotien rakentaminen pitävät kuntasektorin investointitason korkeana. Turun infrainvestointeja ovat mm. Kaupatori ja Logomon silta. Oulussa tärkeä kohde on ollut 2017-2019 Vt4 parannus, josta kaupunki maksaa osan.

Infrarakentamisen määrä

Brexit, kauppasota ja Saksan talous Suomen viennin huolena

Teollisuusrakentaminen jatkuu vilkkaana

Talonrakentamisen lupien ja aloitusten kasvu taittui jo 2018 kesällä. Maarakentamisen kannalta markkina on rauhoittunut, vaikka talonrakennustyöt jatkuvat edelleen vilkkaana suurissa kaupungeissa. Käynnissä on niin asunto-, kuin myös liike-, toimisto ja julkista rakentamista. Jatkossa uusien asuinrakennusten käynnistämässä ollaan varovaisia. Muista talonrakentamisen sektoreista poiketen teollisuusrakentaminen jatkaa kasvu-uralla. Talonrakentamiseen liittyvät maarakennustyöt ovat edelleenkin infrarakentamisen suurin sektori.

Yksityinen sektori

Infrarakentamisen kannalta ajankohtaisia metsäteollisuuden hankkeita ovat mm. Metsä Groupin Kemmin, Kaidin Kemmin, Kemijärven, Paltamon ja Kuopion hankkeet. Energiasektorilla jatkuu Hanhikiven ydinvoimalan ja Nordstream II rakentaminen. Tornion terästehdas julkaisi aikeen laajentaa tehdasta. Teollisen tuulivoiman rakentaminen notkahti pahasti mutta käynnistyy uudelleen uusien tukipäätösten ansiosta. Kaivosinvestoinnit ovat usean vuoden tauon jälkeen kasvamassa. Myös metallien jatkojalostamista suunnitellaan, esimerkiksi suunnitteilla on akkukennotehdas. Google toteuttaa datakeskusinvestoinnin Haminaan sekä sen sähköntarpeeseen investointeja tuulivoimaan. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi keväällä aiheet rakentaa Vuotoksen tekoallas.

Öljyn halpeneminen hillitsi hetkellisesti maarakentamisen kustannuksia

Maarakentamisen kustannukset nousivat 1,6 prosenttia vuoden 2018 elokuusta vuoden 2019 elokuuhun. Kustannusten vuosimuutos vaihteli osaindekseittäin päällysteiden -1,8 prosentista maarakenteiden 3,1 prosenttiin. Kokonaisindeksin nousuun vaikutti erityisesti maa- ja kiviaineksen sekä ostettujen kuljetuspalveluiden kallistuminen. Kustannusten nousua hillitsi bitumin ja polttoainien halpeneminen edellisen vuoden elokuusta. Tämä hillitsi ylläpidon kustannuskehityksen inflaatiota maltillisemmaksi.

Bruttokansantuotteen muutos

Syksyllä 2019 kuluvan vuoden talouskasvuksi ennustetaan 1,1-1,5 prosenttia ja tulevan vuoden 2020 kasvun 0,5-1,2 prosenttia.

Alkusyksystä 2019 Suomen talouden näkymiä pidettiin vakaina ja luottoluokitus säilyi entisellään (S&P Global Ratings: 18 AA+, 19 AA+)

Suomen tärkeimpien vientimaiden talous

Maailmankauppa on supistunut - 1 prosenttiin 2019 oltuaan neljä prosenttia positiivinen syksyllä 2018. Maailman taloutta häiritsevät kauppasodan uhka ja Brexit. Maailman suurimman öljynjalostamon pommitukset uhkaavat nostaa öljyn hintaa.

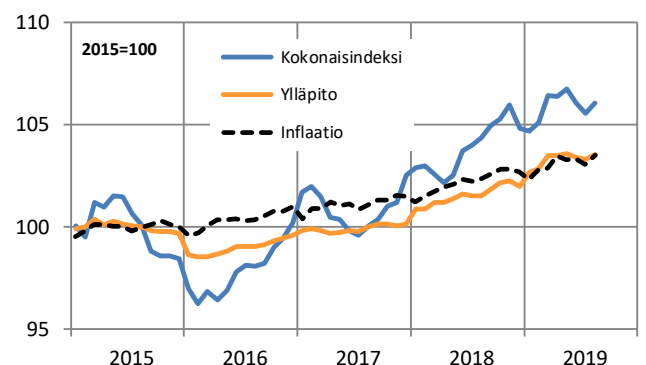
Ruotsin talouskehitys 1,4 prosenttia on Suomen talouskehitystä parempi. Myös työllisyysaste on selvästi korkeampi, yli 80 prosenttia. Vuodelle 2020 odotetaan 0,8-1,4 prosentin talouskasvua. (S&P: 18 AAA, 19 AAA).

Venäjän talous kasvaa arviolta 0,7 prosenttia 2019 ja arviolta 1,5-1,8 prosenttia 2020. Öljyn hinnan nousu auttaa kasvua. (S&P 18: BBB-, 19: BBB-).

Saksan talous kasvaa 2019 vain 0,5 prosenttia ja 2020 arviolta 1,4 prosenttia. Vuoden 2019 II-neljänneksen kasvu oli negatiivinen. Kasvua uhkaavat mm. Brexit, kauppasota sekä Italian tilanne (S&P: 18 AAA, 19 AAA).

Kiinan talous kasvaa 2019 noin 5,5 prosenttia. Vuonna 2020 kasvun arvioidaan yltävän 5,0 prosenttiin. Tilannetta pahentaa ylivelkaantuminen ja kauppasota USA:n kanssa (S&P: 17 AA-, 18 A+).

Maarakentamisen kustannuskehitys

Lähde: Tilastokeskus

Suunnittelusektori huolissaan työvoiman saatavuudesta

SKOL suhdannekyselyn 3/2019 mukaan infrasuunnittelun tilauskanta kasvoi edellisvuoteen verrattuna 50 prosenttia ja uudet tilaukset lisääntyivät 21 prosenttia. Tilauskannasta suurin osa muodostuu viennistä, uudet tilaukset kotimaan toimeksiantoista. Suunnittelusektorin erinomaisen syksyn kääntöpuoli on pula sekä suunnittelijoista ja projektien vetäjistä. Tämä on jo neljäs syksy peräkkäin, kun suunnittelijat raportoivat työntekijäpulasta. Työkuorma konkretisoituu suunnittelussa kireinä aikatauluina. Konkreettisen uhkakuvan muodostavat koulutusmäärärahojen leikkaukset, joiden takia työelämään siirtyvillä on aiempaa heikommat ammatilliset valmiudet.

Suunnittelijoiden suhdannetilanne:

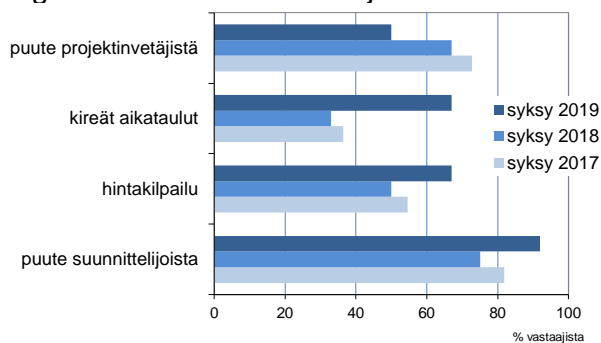

Hintakilpailua käydään yleensä matalan kysynnän kausina, mutta syksyllä 2019 suunnittelijat ovat kokeneet myös tämän alaa vaivaavaksi ongelmaksi.

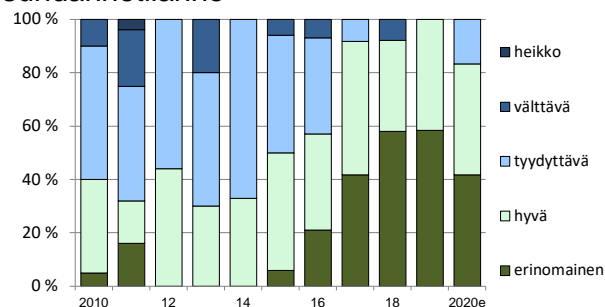
Suunnittelijoiden kysyntätilanteen aallonpohja oli vuonna 2013. Siitä lähtien kysyntätilanne on parantunut vuosi vuodelta. Syksy 2019 näyttäisi olevan taitekohtana. Erinomaiseksi tai hyväksi suhdannetilanteensa syksyllä 2019 arvioivat kaikki kyselyyn vastanneet. Vuodelle 2020 näin vastanneiden osuus on noin 80 prosenttia. Tulos on linjassa SKOL suhdannekyselyn 3/2019 kanssa, jonka mukaan tilauskanta on viime kuukausina pienentynyt.

Rakennuttajien mielestä suunnittelijoiden tarjoushalukkuus on ollut normaali. Aikaisempiin vuosiin verrattuna tilannetta voi luonnehtia rakennuttajien kannalta haastavaksi. Tarjoushalukkuuden arvioidaan nousevan hieman vuonna 2020. Tarjousten hintataso on ollut nousussa 2014 lähtien ja oli 2019 ajanjakson korkein. Suhdannetilanteen ansiosta hintatason odotetaan laskevan 2020.

Ongelmat - infrasuunnittelu ja konsultointi

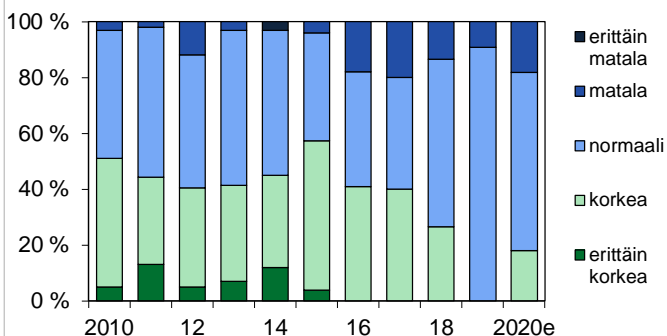
Infrasuunnittelun ja -konsultoinnin suhdannetilanne

Lähde: Infrasuhdanteet, suhdannekysely syksy, 2019

Tarjoushalukkuus - suunnittelijat

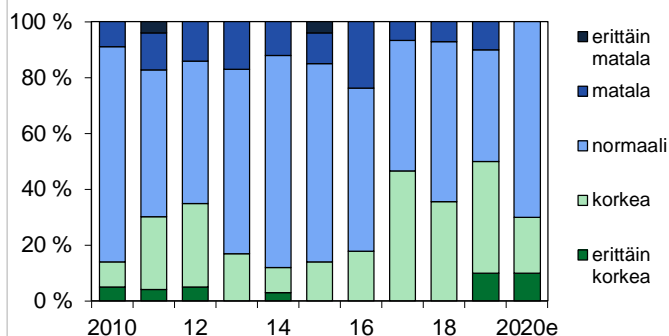
%-kyselyyn vastanneista rakennuttajista

Lähde: Infrasuhdanteet, suhdannekysely syksy 2019

Tarjousten hintataso - suunnittelijat

%-kyselyyn vastanneista rakennuttajista

Urakoinnin kapasiteetti kokonaan käytössä

Viime syksyn odotuksista poiketen, 2019 on ollut erittäin vilkas vuosi maarakentajille.

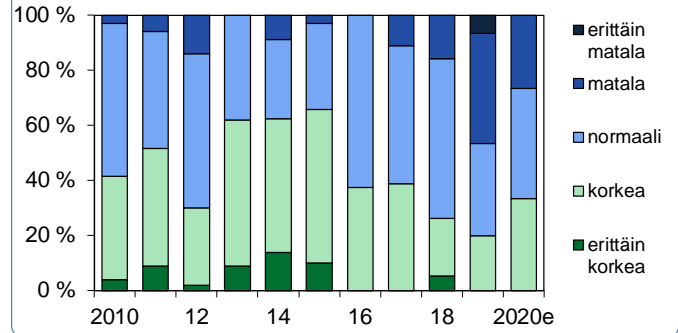
Vilkkaudesta viestii selvästi tilauskannan pituus, joka oli 2019 kesällä 8,25 kuukautta. Tätä pidempi tilauskanta on ollut 2004, jolloin tiedossa oli töitä yli 10 kuukaudeksi. Kesällä 2019 resurssit ovat olleet käytännössä kokonaan käytössä, kun käyttöaste oli 93 prosenttia. Yhtä korkea käyttöaste on ollut viimeksi vuosina 2005-2006.

Urakoinnin vilkkaudesta kertovat myös rakennuttajien vastaukset, joiden mukaan tarjoushalukkuus on ollut matala ja hinnat korkeat. Rakennuttajat ovat kokeneet myös urakoinnin laadun ongelmaksi, jonka voi myös tulkita seuraukseksi kovasta kysynnästä.

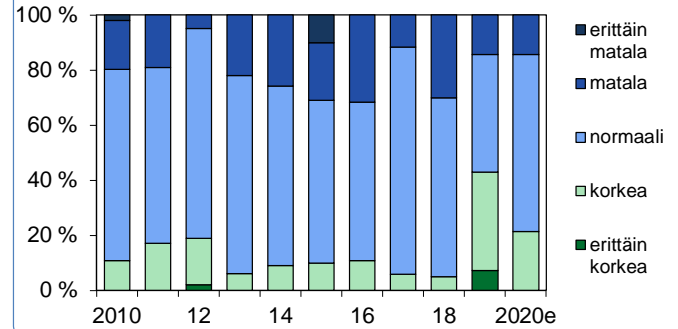
Urakoitsijoiden suhdannetilanne:

Tarjoushalukkuus rakennustöihin

Tarjousten hintataso - urakoitsijat

Lähde: Infrasuhdanteet, suhdannekysely syyskuu, 2019

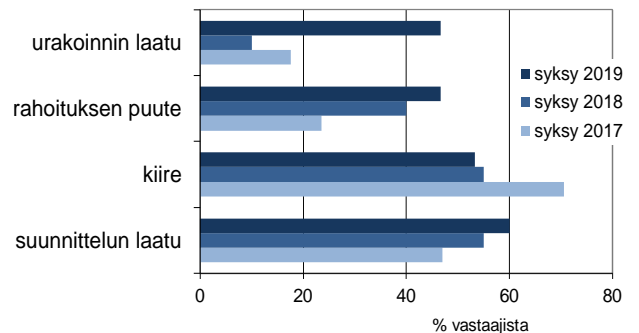
Rakennuttajat huolissaan suunnittelun ja urakoinnin laadusta

Tyytyväisyys suunnittelun ja urakoinnin laatuun vaihtelee vuosittain. Urakoinnin laatuun oltiin syksyllä 2018 tyytyväisiä, mutta 2019 tämä on nostettu merkittäväksi ongelmaksi. Myös tyytymättömyys suunnittelun laatuun on kasvanut. Urakoitsijoiden ja suunnittelijoiden raportoima työvoimapula näkyy rakennuttajille laatuongelmina.

Rakennuttajien kiire on ollut kesto-ongelma niin pitkään kuin näitä rakennuttajien suhdannetiedusteluja on tehty. Kiire helpotti vuonna 2016, mutta on ollut isoin merkittävä ongelma sekä syksyllä 2018 että 2019. Kiireen taustalla on mm. vaihtuva henkilökunta ja puute osaavista rakennuttajista.

Syksyn 2019 kolmanneksi suurin ongelma oli rahoituksen puute.

Rakennuttajien ongelmat

Lähde: Infrasuhdanteet, suhdannekysely syyskuu, 2019